

længe, førend man kunde vente at faae nogen almindelig Selvangivelse, navnlig for Landboerne, fra den danske Bondestand. Dette blev impøbegaaet af den meget ærede Ordfører, ja, han syntes endog at behreide det ærede Medlem, at han ligesom vilde beraabe sig paa sin Erfaring i den Henseende. Jeg veed nu godt, at der altid kan siges Noget for og imod den enkelte Mands Erfaring; men med al Respect og Agtelse for den ærede Ordfører maa jeg dog, naar der er Tale om, hvad man kan mene at kunne vente fra Bondestanden, helde meget, ja, særdeles meget til den Side, at det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 1ste Valgstreds veed langt bedre Besset med, hvad man kan vente af den danske Bondestand, end den meget ærede Ordfører. Der blev ved Sagens 2den Behandling udtalt af Ordføreren, at han stode paa, at det nu kunde gaae langt bedre end tidligere; efter den Erfaring, han havde gjort, var der sleet et stort Fremskridt hos den danske Bondestand siden den Tid, da han forrige Gang sad i den danske Rigsdag. Ja, jeg vil haabe, at det er sandt. Det var tungt, hvis dette ikke var Sandhed, især var det tungt, hvis det ikke var Tilfældet med de Mænd af den danske Bondestand, der i en Række af Aar have hadt Sæde paa den danske Rigsdag; men naar det gjælder om at gjøre Selvangivelse med Hensyn til sine Indtægter, saa forstikker jeg den ærede Ordfører, at det kunde jeg ligesaa godt gjøre dengang, jeg sad sammen med ham i den grundlovgivende Rigsforsamling i 1848—49, som jeg kan gjøre det i dette Dieblik. Det er slet ikke Tallenes Størrelse, det kommer an paa, der handles ikke om større eller flere Tal, som jeg baade dengang godt kunde magte og endnu kan, men, hvad det gjælder om, er, at udfinde det. Man har meent, synes jeg, at det var meget nemt, især for Landboerne, at finde det, men deri tage de Herrer meget feil. Vi kunne komme til en Sum, vi ere nødte til at komme til Noget, men det er netop Bondestandens, Landbrugernes Indtægter, som i den Henseende ere saa forviklede, at det ikke er nemt at finde Indtægterne og stille dem fra Udgifterne, fordi Agerbruget og Creaturopdrætning ganske falde sammen. Man sætter her i denne Lov, at vi skulle beregne vor Indtægt af den Deel af Vo-

ligen, som Familien selv maa antages at behoe. Siig mig, hvorledes adskiller man i et danst Bondehuus de Bærelser, som Familien selv beboer? Man skal vanskelig kunne gjøre det, og her kommer man altsaa igjen til et Støn. Naar vi komme til et Herresæde, hvor Herfskabet boer i bestemte Bærelser, og Folkene boe i andre Bærelser, kan man stille det ad, men veed man ikke, at Bønderne opholde sig i de samme Bærelser og spise ved samme Bord som deres Thende, og veed man ikke, at vore Sønner sove i samme Bærelse og endog i samme Seng som vore Tjenestekarle, og at vore Døttre sove i samme Bærelse og i samme Seng som vore Tjenestepiger? Saaledes er Forholdet. Det kan ikke saa nemt lade sig stille ad, og kommer man endelig til nogenlunde at udfinde, hvilke Bærelser det maa antages, at Familien saaledes ene beboer, saa skal Indtægten beregnes, med Hensyn til hvilken Leie man kan vente at faae af en saadan Leilighed. Hvor blandt den danske Bondestand skal jeg finde det Exempel, jeg kan rette mig efter i den Henseende? Jeg veed en heel Mængde Smaafamilier, Dagleiere, som boe til Leie, men kan jeg rette mig derefter, naar jeg skal angive, hvad jeg kan vente at have af den Leilighed, som jeg maa antages at behoe med min Familie? Vil man nøies med, at jeg sætter en saadan Sum derfor, som jeg kan udfinde, at Dagleieren giver? Det vil man vel ikke, og, som sagt, jeg veed ikke det Tilfælde, hvor saadanne Leiligheder ere leiede ud. Man vil da ikke, at vi skulle rette det efter, hvad der kan faaes i Kjøbenhavn eller i Kjøbstæderne for en Leilighed af et saadan Quadratinhold; thi det nytter ikke, at der er saadanne Leiligheder, naar ingen Menneffer ville leie dem, og Familien ikke kan undvære dem. Nei, det er min fulde Overbeviisning, at det at give en bestemt og sandfærdig Selvangivelse med Hensyn til Indtægt netop er vanskeligt for den danske Bondestand. Naar den lovgivende Magt vedtager en Lov, som siger, at det er Ens Pligt at opgive sin Indtægt, og det saa samvittighedsfuldt og nøiagtigt som mulig, er det tungt at see sig selv i den Nødvendighed at maatte nøies med at skjønne sig dertil, og jeg er overbeviist om, at Ingen skal kunne modsigte